

UZASADNIENIE

do postanowienia z dnia 08 lutego 2017 roku

Pozwem z dnia 14 listopada 2013 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. domagał się zasądzenia od pozwanego (...)z siedzibą w A. kwoty 67 025,51 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także kosztów procesu.

Wyrokiem zaocznym z dnia 05 maja 2014 roku Sąd Rejonowy w Gdyni orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 73 akt). Wyrokowi temu, na wniosek powoda, postanowieniem z dnia 15 maja 2015 roku (k. 80 akt) nadano klauzulę wykonalności.

Od powyższego wyroku zaocznego, pozwany (...) z siedzibą w A. wniósł sprzeciw podnosząc zarzut braku jurysdykcji krajowej, zaś w piśmie procesowym z datą w nagłówku „dnia 07 sierpnia 2014 roku” (data prezentaty: 2014-08-12) na podstawie art. 338 k.p.c. wniósł także o zasądzenie od powoda na jego rzecz kwoty 86 532,84 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia 16 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty (k. 254-262 akt) wskazując, że kwota ta została wyegzekwowana w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku Tomasza Perzanowskiego w sprawie o sygn. akt Km 276/14 na podstawie wyroku zaocznego z dnia 05 maja 2014 roku.

Postanowieniem z dnia 13 maja 2015 roku, uznając brak jurysdykcji krajowej w niniejszej sprawie, Sąd Rejonowy w Gdyni odrzucił pozew i orzekł o kosztach postępowania obciążając nimi powoda.

Zażalenie na powyższe postanowienie zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 08 lutego 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt XII Gz 624/15.

Pismem z datą w nagłówku „dnia 28 maja 2015 roku” (data prezentaty: 2015-06-02, k. 317-319 akt) pozwany (...) z siedzibą w A. wniósł o sprostowanie postanowienia z dnia 13 maja 2015 roku poprzez wpisanie w punkcie 1 tego postanowienia zwrotu „ uchylić wyrok zaoczny z dnia 05 maja 2014 roku i odrzucić pozew” zamiast zwrotu „ odrzucić pozew”, a także o uzupełnienie tego postanowienia poprzez orzeczenie na podstawie art. 338 k.p.c. o zwrocie wyegzekwowanego świadczenia i zasądzenie od powoda na jego rzecz kwoty 86 532,84 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia 16 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty.

Postanowieniem z dnia 08 kwietnia 2016 roku (k. 397-398 akt) Sąd Rejonowy w Gdyni sprostował omyłkę pisarską zawartą w sentencji postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdyni w dniu 13 maja 2015 roku w ten sposób, że w punkcie pierwszym tego postanowienia przed sformulowaniem „odrzucić pozew” nakazał wpisanie „uchylić wyrok zaoczny wydany przez Sąd Rejonowy w Gdyni w dniu 05 maja 2014 roku w sprawie VI GC 144/14 i”.

Zażalenie na powyższe postanowienie zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 30 września 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt XII Gz 359/16.

W niniejszej sprawie, Sąd rozpoznający wniosek pozwanego (...) z siedzibą w A. w przedmiocie uzupełnienia postanowienia z dnia 13 maja 2015 roku poprzez orzeczenie na podstawie art. 338 k.p.c. o zwrocie wyegzekwowanego świadczenia i zasądzenie od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. na rzecz pozwanego kwoty 86 532,84 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia 16 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty, jest związany prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 13 maja 2015 roku sprostowanym postanowieniem z dnia 08 kwietnia 2016 roku, a także wyrażoną oceną prawną dokonaną przez Sąd II instancji – Sąd Okręgowy w Gdańsku rozpoznający zażalenia na te orzeczenia. A zatem okoliczności dotyczące merytorycznej zasadności odrzucenia pozwu w niniejszej sprawie, zasadności odrzucenia pozwu na posiedzeniu niejawnym w formie postanowienia, zasadności sprostowania postanowienia z dnia 13 maja 2015 roku poprzez

dodanie sformułowania odnoszącego się do uchylecia wyroku zaocznego (postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym), jak i zasadności obciążenia powoda kosztami niniejszego postępowania, nie mogły być przedmiotem badania Sądu rozpoznającego wnioski o uzupełnienie postanowienia z dnia 13 maja 2015 roku.

Zgodnie z treścią art. 351 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. strona może w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku (postanowienia), a gdy doręczenie wyroku (postanowienia) następuje z urzędu – od jego doręczenia, zgłosić wniosek o uzupełnienie wyroku, jeżeli Sąd nie orzekł o całości żądania, o natychmiastowej wykonalności albo nie zamieścił w wyroku dodatkowego orzeczenia, które według przepisów ustawy powinien był zamieścić z urzędu.

Nie było wątpliwości, iż w niniejszej sprawie wniosek pozwanego (...) z siedzibą w A. w przedmiocie uzupełnienia postanowienia z dnia 13 maja 2015 roku (w którym Sąd nie orzekł o całości jego żądania) poprzez orzeczenie na podstawie art. 338 k.p.c. o zwrocie wyegzekwowanego świadczenia i zasądzenie od powoda na jego rzecz kwoty 86 532,84 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia 16 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty, został złożony przez pozwanego z zachowaniem wskazanego w treści art. 351 § 1 k.p.c. terminu (z.p.o. – k. 315 akt).

Stosownie do treści art. 338 § 1 k.p.c. uchylając lub zmieniając wyrok, któremu nadany został rygor natychmiastowej wykonalności, Sąd na wniosek pozwanego orzeka w orzeczeniu kończącym postępowanie o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywróceniu poprzedniego stanu.

Skoro zatem w niniejszej sprawie orzeczeniem kończącym postępowanie było postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 13 maja 2015 roku w przedmiocie uchylecia wyroku zaocznego z dnia 05 maja 2014 roku i odrzucenia pozwu (w brzmieniu uwzględniającym sprostowanie dokonane postanowieniem z dnia 08 kwietnia 2016 roku), Sąd nie miał wątpliwości, wobec wyraźnego brzmienia art. 338 k.p.c., co do możliwości uzupełnienia tego postanowienia i zawarcia w nim rozstrzygnięcia wydanego na podstawie art. 338 k.p.c. Przepis ten wyraźnie bowiem odnosi się do orzeczeń kończących postępowanie, a więc również i postanowień, a nie tylko wyroków.

Art. 338 k.p.c. ma charakter procesowy, stąd też materialnoprawnej podstawy żądania pozwanego(...) z siedzibą w A. upatrywać należy w treści art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. Zgodnie z § 2 art. 410 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W przedmiotowej sprawie zachodzi niewątpliwie przypadek tzw. *conditio causa finita*, odpadła bowiem podstawa prawna świadczenia w związku z uchyleciem wyroku zaocznego, na podstawie którego wyegzekwowano świadczenie i odrzuceniem pozwu. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem o tym, że świadczenie jest nienależne przesądza dopiero treść orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, którym uchylono lub zmieniono orzeczenie, któremu wcześniej nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Tym samym wymagalność roszczenia o zwrot, odpowiadającego *conditio causa finita*, powstaje z tą chwilą jako tożsamą z odpadnięciem istniejącej podstawy prawnej świadczenia (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 stycznia 2014 roku, sygn. akt IV CSK 237/13).

Wierzyciel, który wyegzekwował świadczenie na podstawie uwzględniającego powództwo nieprawomocnego orzeczenia opatrzonego rygiorem natychmiastowej wykonalności, powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu tego świadczenia. Jednakże przepisy regulujące instytucję bezpodstawnego wzbogacenia, a więc i nienależnego świadczenia, nie określają terminu, w jakim nastąpić ma wykonanie obowiązku zwrotu takiego świadczenia. Zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma więc charakter bezterminowy, w konsekwencji czego termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z treścią art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez zubożonego. Wezwanie do spełnienia świadczenia przekształca więc zobowiązanie bezterminowe w terminowe. Zgodnie zaś z treścią art. 481 k.c. odsetki za czas opóźnienia należą się dopiero za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia, wobec czego w świetle tego przepisu brak jest podstaw do zasądzenia ich już od daty wyegzekwowania przedmiotowej kwoty na podstawie nieprawomocnego orzeczenia (tak również Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 24 czerwca 2014 roku, sygn. akt VI ACa 1582/13).

W ocenie Sądu zawarty już w piśmie procesowym z datą w nagłówku „dnia 07 sierpnia 2014 roku” (data prezentaty: 2014-08-12) wniosek pozwanego (...) z siedzibą w A. o zasądzenie od powoda na jego rzecz kwoty 86 532,84 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia 16 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty (k. 254-262 akt) uznać należy za wezwanie do zapłaty w rozumieniu art. 455 k.c., z tym, że obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia zaktualizował się dopiero z chwilą uprawomocnienia się postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 30 września 2016 roku wydanego w sprawie o sygn. akt XII Gz 359/16 oddalającego zażalenie na postanowienie z dnia 08 kwietnia 2016 roku w przedmiocie sprostowania postanowienia z dnia 13 maja 2015 roku. Dopiero bowiem z tą chwilą odpadła prawomocnie podstawa prawna świadczenia (prawomocne stało się uchylnie wyroku zaocznego), a zatem odsetki za opóźnienie należały się dopiero od dnia 30 września 2016 roku, a nie od dnia pobrania kwoty 86 532,84 złotych przez komornika sądowego z konta pozwanego (tak również Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 24 czerwca 2014 roku, sygn. akt VI ACa 1582/13).

Odnosząc się zaś do wysokości żądania pozwanego, to wskazać należy, iż za świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. mogą być uznane wyłącznie kwoty świadczone na rzecz powoda i wzbogacające go. W tym zakresie nie mieszczą się więc koszty postępowania egzekucyjnego, bo choć doszło do zubożenia pozwanego, to powód tej korzyści nie uzyskał. Zasada ta jednakże nie dotyczy kosztów zastępstwa procesowego przyznanych wierzycielowi w postępowaniu egzekucyjnym. Przyznanie mu takich kosztów jest bowiem konsekwencją prowadzenia przez niego egzekucji na podstawie nieprawomocnego orzeczenia, które następnie zostało uchylone. Skoro więc kwota ta została przekazana powodowi kosztem majątku pozwanego, to powinna również podlegać zwrotowi na podstawie art. 410 § 2 k.c. Brak jest zaś podstaw do zasądzenia pozwanemu innych kosztów postępowania egzekucyjnego (tamże).

Z treści karty rozliczeniowej akt postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie wyroku zaocznego z dnia 05 maja 2014 roku przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku Tomasza Perzanowskiego w sprawie o sygn. akt Km 276/14 oraz pisma z datą w nagłówku „dnia 25 stycznia 2017 roku” (data prezentaty: 2017-02-01, k. 487 akt) wynikało, że powodowi jako wierzycielowi wypłacono łącznie kwotę 80 185,40 złotych (tytułem kosztów procesu – 6 969 złotych, tytułem kosztów zastępstwa procesowego w egzekucji – 900 złotych, tytułem należności głównej – 67 025,51 złotych, tytułem odsetek – 5 194,95 złotych oraz tytułem spłaty zaliczek – 95,94 złotych), wobec czego w świetle powyższego – pozwanemu należał się w trybie art. 338 k.p.c. zwrot wyegzekwowanego świadczenia w takiej wysokości, jaką faktycznie uzyskał powód, gdyż jedynie w tym zakresie doszło do jego wzbogacenia.

Mając na względzie powyższe rozważania, na podstawie art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 410 k.c. w zw. z art. 338 k.p.c. Sąd postanowieniem z dnia 08 lutego 2017 roku uzupełnił postanowienie Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 13 maja 2015 roku sprostowane postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 08 kwietnia 2016 roku w ten sposób, że zasądził od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. na rzecz pozwanego (...) z siedzibą w A. kwotę 80 845,40 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 30 września 2016 roku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu wyegzekwowanego świadczenia na podstawie natychmiast wykonanego wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 05 maja 2014 roku, w pozostałym zaś zakresie – na podstawie tychże przepisów stosowanych a contrario wniosek oddalił.

O kosztach Sąd rozstrzygnął zgodnie z treścią art. 98 k.p.c., mając również na uwadze ocenę prawną Sądu Okręgowego w Gdańsku wyrażoną w treści postanowienia z dnia 08 lutego 2016 roku o uznaniu powoda za stronę przegrywającą niniejsze postępowanie, stąd też w punkcie II postanowienia z dnia 08 lutego 2017 roku Sąd zasądził od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. na rzecz pozwanego (...) z siedzibą w A. kwotę 699 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania obejmujących wydatki poniesione przez pełnomocnika pozwanego w związku z jego stawiennictwem na posiedzenie w dniu 27 stycznia 2017 roku i w dniu 08 lutego 2017 roku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

Gdynia, dnia 23 lutego 2017 roku